

Фінанси

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський)</i>
Галузь знань	<i>05 Соціальні та поведінкові науки</i>
Спеціальність	<i>051 Економіка</i>
Освітня програма	<i>Міжнародна економіка, Економіка бізнес-підприємства, Економічна кібернетика, Управління персоналом і економіка праці</i>
Статус дисципліни	<i>Нормативна</i>
Форма навчання	<i>очна(денна)</i>
Рік підготовки, семестр	<i>2 курс, осінній семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>150 годин</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>екзамен</i>
Розклад занять	
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	Лектор: <i>к.е.н., доцент, Глущенко Ярослава Іванівна, hlushchenko.yaroslava@ill.kpi.ua</i> Практичні / Семінарські: <i>к.е.н., доцент, Глущенко Ярослава Іванівна, hlushchenko.yaroslava@ill.kpi.ua</i>
Розміщення курсу	https://classroom.google.com/c/MTUyMTA0MTA4OTI2?cjc=ek263ou

Програма навчальної дисципліни

Програму кредитного модуля «Фінанси» складено відповідно до освітньої програми ОПП «Економіка підприємства», «Економічна кібернетика», «Міжнародна економіка», «Управління персоналом і економіка праці» першого рівня вищої освіти, спеціальності 051 «Економіка».

Навчальна дисципліна належить до циклу дисциплін професійної підготовки.

Забезпечуючими дисциплінами для вивчення дисципліни «Фінанси» виступають «Макроекономіка», «Мікроекономіка», «Історія економіки та економічної думки», «Основи економічної теорії». Дисципліна «Фінанси» забезпечує вивчення дисциплін «Фінанси підприємств», «Інвестування», «Страховання» «Податкова система» тощо.

Метою кредитного модуля є формування у студентів здатностей: виявляти знання та розуміння проблем фінансів держави, основ функціонування сучасних фінансів на макрорівні; пояснювати економічні процеси і явища на основі теоретичних моделей управління централізованими і децентралізованими фондами грошових коштів держави, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати; застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для оптимізації фінансових ресурсів держави; аналізувати процеси державного регулювання за допомогою інструментів бюджетно-податкової політики соціально-економічних відносин; проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання під впливом фінансової політики держави; аналізувати функціонування та розвитку суб'єктів господарювання на фінансовому ринку, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності; проводити фінансове планування діяльності підприємства; ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання фінансових даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники; виявляти та розуміти причинно-наслідкові зв'язки між економічними явищами та процесами у сфері фінансів, ідентифікувати та оцінювати фактори впливу; визначати вплив факторів та аналізувати зміни у міжнародній валютній політиці країни; визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку; вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів

з фінансів; виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем у фінансовій сфері з врахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків; вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансової системи держави, а також особливостей поведінки їх суб'єктів; демонструвати гнучкість та адаптивність у нових ситуаціях, у роботі із новими об'єктами, та у невизначених умовах; показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення.

Згідно з вимогами програми навчальної дисципліни студенти після засвоєння кредитного модуля мають продемонструвати такі результати навчання:

Знання:

- фінансової термінології;
- базових концепцій фінансів;
- економічної сутності державних фінансів;
- функцій державних фінансів;
- структури фінансової системи держави;
- особливості функціонування окремих сфер та ланок фінансової системи;
- складу фінансових ресурсів держави;
- види фінансової політики держави;
- елементів фінансового механізму та методів його функціонування;
- економічної сутності і функції податків;
- класифікації податків;
- принципів побудови податкової системи держави;
- соціально-економічної сутності державного бюджету;
- структури бюджетної системи і бюджетного устрою держави;
- бюджетного процесу;
- сутності загальнодержавних цільових фондів та їх призначення;
- економічної сутності державного кредиту, його форми;
- принципів управління державним боргом;
- сутності і ролі регіональних фінансів в економічному розвитку;
- економічної сутності державного страхування, його функції;
- змісту і структури фінансового ринку;
- сутності міжнародних фінансів.

1. Зміст навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1. ПРЕДМЕТ ФІНАНСОВОЇ НАУКИ ФІНАНСОВІ КАТЕГОРІЇ

Тема 1. Суть фінансів, їх функції і роль

Економічні передумови виникнення і розвитку фінансів. Фінанси, як економічна категорія. Історичний аспект становлення та розвитку фінансової науки. Предмет і метод фінансової науки. Публічні фінанси, фінанси домогосподарств. Необхідність і сутність фінансів. Об'єкти та суб'єкти фінансових відносин. Роль держави у перерозподільчому процесі. Ознаки фінансових відносин. Централізовані та децентралізовані фінанси. Напрями впливу фінансів на суспільний розвиток. Функції фінансів: розподільча, контрольна, регулятивна, індикативна.

Тема 2. Генезис і еволюція фінансів

Виникнення фінансової науки. Внесок науковців у розвиток фінансової науки: Жан Бодена, Франсуа Кене, Іогана Генріха Юсті, Адама Сміта, Вільяма Петті, Девіда Рікардо, Шарля де Сімонді, Карла Маркса, Івана Озерова, Джона Кейнса, Миколи Кондратьєва. Сучасна фінансова думка. Внесок науковців у розвиток фінансової науки: Бенджаміна Грехема, Людвіга Ергарда, Фрідріха Хайека, Мілтона Фрідмана, Гаррі Марковіца, Алана Грінспена.

РОЗДІЛ 2. ФІНАНСОВА СИСТЕМА

Тема 3. Фінансове право і фінансова політика

Правове регулювання використання фінансів в економічних і соціальних процесах. Система фінансового права. Фінансова система держави та її структура. Централізовані фінанси, децентралізовані фінанси, міжнародні фінанси, фінансова інфраструктура. Характеристика окремих ланок фінансової системи України. Фінансова політика як важлива сфера діяльності держави. Призначення фінансової політики. Завдання фінансової політики. Зовнішні і внутрішні фактори, що впливають на фінансову політику. Фінансова стратегія і фінансова тактика. Дискреційна і автоматична фінансова політика. Форми і методи реалізації фінансової політики. Типи фінансової політики. Класична фінансова політика, регулююча фінансова політика, планова-директивна фінансова політика. Механізм реалізації фінансової політики. Фінансовий механізм.

Тема 4. Управління фінансовою системою

Поняття фінансової системи. Сучасні властивості фінансової системи. Теоретичні основи побудови фінансової системи. Структура фінансової системи. Організаційний склад фінансової системи України.

Тема 5. Фінанси суб'єктів господарювання

Поняття фінансів суб'єктів господарювання. Основи організації фінансів підприємств. Фінансові ресурси підприємств. Грошові надходження підприємств, їхній склад, класифікація. Фінансове планування на підприємствах. Сутність, мета та задачі фінансового менеджменту. Інформаційна система (система інформаційного забезпечення) фінансового менеджменту.

Тема 6. Податки. Податкова система

Передумови виникнення і розвитку податків. Економічна сутність податків та їхнє призначення. Поняття податку і збору згідно Податкового Кодексу України. Функції податків. Класифікація податків. Державні та місцеві податки. Сутність і структура побудови податкової системи. Принципи оподаткування. Податок на додану вартість, податок на прибуток, податок з доходів фізичних осіб, акцизний збір, єдиний податок.

РОЗДІЛ 3. БЮДЖЕТ. БЮДЖЕТНА СИСТЕМА

Тема 7. Бюджет в економічній системі держави. Доходи та видатки державного бюджету.

Поняття і економічна природа бюджету. Державний бюджет, як економічна категорія, правова категорія, основний фінансовий план держави. Загальний фонд бюджету. Спеціальний фонд бюджету. Бюджетна політика, бюджетна класифікація. Завдання принципи і методи бюджетного планування. Бюджетний процес. Поняття бюджетного устрою і бюджетної системи. Етапи становлення бюджетної системи України. Бюджетна система України. Державні доходи. Склад доходів Державного бюджету. Класифікація доходів. Податкові надходження, неподаткові надходження. Офіційні трансферти. Державні видатки як економічна категорія. Фактори, що впливають на формування доходів бюджету. Класифікація видатків. Сутність профіциту та дефіциту бюджету. Причини та види бюджетного дефіциту. Методи фінансування бюджетного дефіциту. Заходи щодо подолання бюджетного дефіциту.

Тема 8. Місцеві фінанси

Сутність місцевих фінансів та причини їх появи. Місцеві фінанси в економічній системі держави. Інститут самостійних місцевих бюджетів. Місцеві податки і збори. Організація міжбюджетних відносин. Державна регіональна політика.

Тема 9. Державне соціальне страхування

Державні цільові фонди та їх специфіка. Пенсійний фонд. Джерела та діючий порядок формування Пенсійного фонду. Фонд державного соціального страхування з тимчасової втрати працездатності. Фонд загальнообов'язкового соціального страхування на випадок безробіття. Фонд соціального страхування від нещасних випадків на виробництві.

РОЗДІЛ 4. ДЕРЖАВНИЙ БОРГ І ДЕРЖАВНИЙ КРЕДИТ. ФІНАНСОВИЙ РИНОК.

Тема 10. Державний кредит і державний борг

Економічна сутність і роль державного кредиту. Функції державного кредиту. Форми державного кредиту. Структура державного боргу та механізм його формування. Управління державним боргом і його обслуговування.

Тема 11. Фінансовий ринок

Фінансовий ринок, його суть, необхідність та значення. Валютний ринок і валютні операції. Ринок кредитних ресурсів. Ринок цінних паперів.

2. Навчальні матеріали та ресурси

Базова

1. Фінанси: підручник / І.О. Лютий, С.Я. Боринець, З.С. Варналій та ін.; за ред. д.е.н., проф. І.О. Лютого. Київ, 2017. 720 с. <http://lira-k.com.ua/preview/12444.pdf>

2. Фінанси: навчальний посібник в 2-х частинах/ [Баранова В.Г., Волохова І.С., Хомутенко В.П. та ін.] за заг. ред. Баранової В.Г. Одеса, 2015. ч.1. 344с. <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/4243/1/%d0%a4%d1%96%d0%bd%d0%b0%d0%bd%d1%81%d0%b8.%20%d0%a7%d0%b0%d1%81%d1%82%d0%b8%d0%bd%d0%b0%201.pdf>

3. . Фінанси: навчальний посібник в 2-х частинах/ [Баранова В.Г., Волохова І.С., Хомутенко В.П. та ін.] за заг. ред. Баранової В.Г. Одеса, 2015. ч.1. 309с. <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/4244/1/%d0%a4%d1%96%d0%bd%d0%b0%d0%bd%d1%81%d0%b8.%20%d0%a7%d0%b0%d1%81%d1%82%d0%b8%d0%bd%d0%b0%202.pdf>

4. Фінанси: навчальний посібник / Крутова А.С., Близняк О.П., Лачкова Л.І. та ін. Харків, 2013. 560 с. http://elib.hduht.edu.ua/bitstream/123456789/1055/1/10_KRED_FINANCE_DS_Edition.pdf

5. Фінанси: рекомендації та завдання до проведення практичних занять з дисципліни для студентів освітнього ступеня «Бакалавр» спеціальності 051 «Економіка» / уклад. Я. І. Глущенко // Електронні текстові дані (1 файл: 220 КБ). – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 78 с.

Додаткова

6. Бюджетний Кодекс України: Закон від 08.07.2010 №2456- VI // URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text> (дата звернення 14.09.2020).

7. Податковий Кодекс України: Закон від 02.12.2010 №2755- VI // URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення 14.09.2020).

8. Митний Кодекс України: Закон від 13.03.2012 № 4495-VI// URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text> (дата звернення 14.09.2020).

9. Про державний бюджет України на 2020 рік: Закон від 23.11.2018 №2629-VIII// URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/294-20#Text> (дата звернення 14.09.2020).

10. Про страхування: Закон від 07.02.2019 №85/96-ВР// URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 14.09.2020).

11. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 01.01.2019 №2464-VI// URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17#Text> (дата звернення 14.09.2020).

12. Про Рахункову Палату: Закон України від 04.02.2019 №576-VIII// URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-19#Text> (дата звернення 14.09.2020).

13. Про державну фіскальну службу України: Постанова Кабінету Міністрів України від 21.05.2014 №236//URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/236-2014-%D0%BF#Text> (дата звернення 14.09.2020).

14. Положення про Державну казначейську службу України: Постанова Кабінету Міністрів України від 15.04.2015 №215// URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/215-2015-%D0%BF#Text> (дата звернення 14.09.2020).

15. Положення про Міністерство фінансів України: Указ Президента України від 08.04.2011 №446/2011// URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/375-2014-%D0%BF#Text> (дата звернення 14.09.2020).

16. Положення про Державну аудиторську службу України: Постанова Кабінету Міністрів України від 03.02.2016 №43// URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/43-2016-%D0%BF#Text> (дата звернення 14.09.2020).

Навчальний контент

3. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Назви розділів і тем	Кількість годин			
	Всього	у тому числі		
		Лекції	Практичні (семінарські)	СРС
1	2	3	4	5
Розділ 1. Предмет фінансової науки Фінансові категорії				
Тема 1. Суть фінансів, їх функції і роль	6	2	2	2
Тема 2. Генезис і еволюція фінансів	10	2	2	6
Разом за розділом 1	16	4	4	8
Розділ 2. Фінансова система				
Тема 3. Фінансове право і фінансова політика	10	4	4	2
Тема 4. Управління фінансовою системою	6	2	2	2
Тема 5. Фінанси суб'єктів господарювання	10	2	4	4
Тема 6. Податки. Податкова система	10	4	2	4
Разом за розділом 2	36	12	12	12
Розділ 3. Бюджет. Бюджетна система				
Тема 7. Бюджет в економічній системі держави. Доходи та видатки державного бюджету.	18	8	6	4

1	2	3	4	5
Тема 8. Місцеві фінанси	12	4	4	4
Тема 9. Державне соціальне страхування	8	2	2	4
Разом за розділом 3	38	14	12	12
Розділ 4. ДЕРЖАВНИЙ БОРГ І ДЕРЖАВНИЙ КРЕДИТ. ФІНАНСОВИЙ РИНОК.				
Тема 10. Державний кредит і державний борг	6	2	2	2
Тема 11. Фінансовий ринок	10	4	4	2
Разом за розділом 4	16	6	6	4
Модульна контрольна робота	4	-	2	2
Реферат	10	-	-	10
<i>Екзамен</i>	30	-	-	30
Всього годин	150	36	36	78

4. Самостійна робота студента

№ з/п	Назва теми, види самостійної роботи	Годин
Розділ 1. Предмет фінансової науки Фінансові категорії		
1	Тема 1. Суть фінансів, їх функції і роль Підготовка до аудиторних занять. Вивчення основних термінів.	2
2	Тема 2. Генезис і еволюція фінансів Підготовка до аудиторних занять. Розгляд внески науковців у розвиток фінансової науки.	6
Розділ 2. Фінансова система		
3	Тема 3. Фінансове право і фінансова політика Підготовка до аудиторних занять за матеріалами лекції.	2
4	Тема 4. Управління фінансовою системою Підготовка до аудиторних занять за матеріалами лекції.	2
5	Тема 5. Фінанси суб'єктів господарювання Розв'язання задач. Підготовка до аудиторних занять за матеріалами лекції.	4
6	Тема 6. Податки. Податкова система Розв'язання задач. Підготовка до аудиторних занять за матеріалами лекції.	4
Розділ 3. Бюджет. Бюджетна система		
7	Тема 7. Бюджет в економічній системі держави. Доходи видатки державного бюджету. Розв'язання задач. Підготовка до аудиторних занять.	4
8	Тема 8. Місцеві фінанси Підготовка до ділової гри «Формування місцевого бюджету»	4
9	Тема 9. Державне соціальне страхування Розв'язання задач. Підготовка до аудиторних занять за матеріалами лекції.	4
Розділ 4. ДЕРЖАВНИЙ БОРГ І ДЕРЖАВНИЙ КРЕДИТ. ФІНАНСОВИЙ РИНОК.		
10	Тема 10. Державний кредит і державний борг Розв'язання задач. Підготовка до аудиторних занять за матеріалами лекції.	2
11	Тема 11. Фінансовий ринок Розв'язання задач. Підготовка до аудиторних занять за матеріалами лекції.	2
12	Модульна контрольна робота	2
13	Реферат	10
14	<i>Екзамен</i>	30
	<i>Всього</i>	78

Політика та контроль

5. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Для опанування матеріалу кредитного модулю студенти відвідують лекції та практичні заняття. У процесі вивчення кредитного модуля "Фінанси" використовуються різноманітні методи проведення семінарських занять: у формі диспутів, запитань і відповідей, розгорнутих бесід, аналізу ситуацій, розробки

колективних проектів у малих групах, “мозкового штурму”, ділових ігор тощо. У процесі опитувань студенти не користуються засобами зв’язку, інтернетом.

Робочим навчальним планом передбачено проведення модульної контрольної роботи. Головною метою контрольної роботи з кредитного модуля “Фінанси” є закріплення знань, набутих студентами у навчальному процесі, розвиток навичок самостійної роботи з навчальною та науковою літературою.

Модульна контрольна робота виконується в аудиторії і розрахована на дві академічні години.

Модульна контрольна робота складається з двох блоків. Перший блок містить теоретичні питання. Другий блок містить три задачі.

Індивідуальна робота студентів полягає у виконанні письмової роботи у вигляді реферату. Підготовка реферату з даного курсу - складова навчального процесу для студентів денної форми навчання. Тематику рефератів наведено у Додатку А до силабусу. Дедлайн здачі реферату на перевірку на плагіат – 01.12.2021. Реферати з рівнем авторства менш ніж 65% до захисту не допускаються. Захист рефератів відбувається з 13.12.2021-24.12.2021.

6. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

1.Рейтинг студента з кредитного модуля розраховується зі 100 балів, з них 60 бали складає стартова шкала. Стартовий рейтинг (протягом семестру) складається з балів, що студент отримує за:

- роботу на практичних заняттях (18 занять);
- виконання модульної контрольної роботи;
- прийняття участі у діловій грі;
- написання реферату.

2. Критерії нарахування балів:

2.1. Робота на практичних заняттях:

Ваговий бал – 3 **бали** за роботу на 1 практичному занятті. Максимальна кількість балів за роботу на практичних заняттях дорівнює $10_{\text{прак}} \times 3_{\text{бал}} = 30 \text{ балів}$

- «відмінно», повне розкриття всіх питань, вільне володіння матеріалом - 3 бали;
- «добре», не досить повне розкриття питань – 2 бали;
- «задовільно», участь у роботі практичного заняття, але є суттєві зауваження до розкриття питань -1 бал;
- немає відповіді – 0 балів.

*Одному або двом кращим студентам на кожному практичному занятті можуть додаватися 1-2 заохочувальних бали.

2.2. Виконання модульної контрольної роботи:

Ваговий бал – **10 балів за 1 модульну контрольну роботу протягом семестру.**

- «відмінно», повна відповідь (не менше 90% потрібної інформації) – 10-9 балів;
- «добре», достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації), або повна відповідь з незначними неточностями – 8,9-7,5 бали;
- «задовільно», неповна відповідь (не менше 60% потрібної інформації) та незначні помилки – (7,4-6,0) бали;
- «незадовільно», незадовільна відповідь (не відповідає вимогам на «задовільно») – 0 балів.

2.3. Підготовка і участь у діловій грі «Бюджетний процес»:

Ваговий бал – **10 балів за підготовку і участь у діловій грі «Бюджетний процес»**

- «відмінно», ретельна підготовка і активна участь у діловій грі, позитивні відгуки – 10 -9 балів;
- «добре», достатня підготовка і відносно активна участь у діловій грі – 8,9 – 7,5 балів;
- «задовільно», прийнятна підготовка і задовільна участь у діловій грі – 7,4 -6,0 балів;
- «незадовільно», слабка підготовка, не повністю виконане поставлене завдання, участь у грі без підготовки, студент не приймає участь у грі – 0 балів.

2.4. Написання реферату

Ваговий бал — 10. Максимальна кількість балів = 10 балів. Критерії оцінювання реферату:

- тема розкрита повністю, оформлення роботи відповідає встановленим вимогам - 10 балів;
- тема в цілому розкрита, але мають місце недоліки непринципового характеру (використаних інформаційних матеріалів недостатньо або вони застарілі), оформлення роботи не повністю відповідає встановленим вимогам, тощо - 7 балів;
- тема розкрита не повністю, частини реферату не пов’язані між собою - 5 бали.

- несвоєчасне виконання роботи, тема не розкрита, оформлення не відповідає встановленим вимогам - 0 бали.

3. Умовою першої атестації є отримання не менше 8 балів. Умовою другої атестації є отримання не менше 29 балів, написання модульної контрольної роботи, прийняття участі у діловій грі.

На протязі останніх тижнів (з 14 по 18) студенти продовжують набирати бали за відповіді на практичних заняттях готуючись до екзамену, виконуючі вправи та задачі в аудиторії.

4. Умовою допуску до екзамену є зарахування реферату та стартовий рейтинг не менше 36 балів.

5. На екзамені студенти виконують письмову контрольну роботу. Кожне завдання містить сорок тестових питань. Перелік питань наведений у методичних рекомендаціях до засвоєння кредитного модуля. Кожне тестове питання оцінюється в – 1 бал.

Система оцінювання тестових питань:

- «відмінно», повна відповідь, не менше 90% тестових завдань – 40-38 балів;
- «добре», достатньо повна відповідь, не менше 75% тестових завдань – 37-30 балів;
- «задовільно», неповна відповідь, не менше 60% тестових завдань – 36-24 балів;
- «незадовільно», відповідь не відповідає умовам до «задовільно» – 23-0 балів.

6. Сума стартових балів та балів за екзаменаційну контрольну роботу переводиться до екзаменаційної оцінки згідно з таблицею:

Бали: практичні заняття + МКР + ділова гра + РФ + + екзаменаційна контрольна робота	Оцінка
100...95	Відмінно
94...85	Дуже добре
84...75	Добре
74...65	Задовільно
64...60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Є не зараховані реферат, не приймав участь у діловій грі або стартовий рейтинг менше 36 балів	Не допущено

7. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Перелік питань, які виносяться на семестровий контроль наведено у Додатку Б до силабусу.

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус): Фінанси

Складено доцент кафедри міжнародної економіки, к.е.н., доцент Глущенко Ярослава Іванівна

Ухвалено кафедрою міжнародної економіки (протокол_№ 11 від 26.05.2021).

Погоджено Методичною комісією факультету¹ (протокол № 10 від 15.06.2021).

Додаток А

Тематика рефератів

1. Роль державних фінансів в економічного розвитку: порівняльний аналіз досвіду України та розвинених країн (для порівняння обрати одну країну).

2. Стан фінансової системи України на сучасному етапі розвитку економіки.

3. Проблеми правового регулювання фінансової політики України.

¹ Методичною радою університету – для загальноуніверситетських дисциплін.

4. Державна фінансова політика економічного розвитку на сучасному етапі.
5. Напрями удосконалення фінансового механізму в Україні.
6. Бюджетна політика України: проблеми та перспективи.
7. Прозорість бюджету та участь громадськості у бюджетному процесі.
8. Шляхи вдосконалення бюджетного процесу в Україні.
9. Тіньова економіка і її вплив на фінансову стабільність держави.
10. Характеристика факторів, що впливають на формування доходів Державного бюджету України на сучасному етапі розвитку економіки.
11. Оптимізація видатків державного бюджету України.
12. Проблеми та перспективи розвитку місцевих фінансів в Україні.
13. Фінансова безпека України: шляхи її забезпечення.
14. Проблеми формування заощаджень домашніми господарствами в Україні
15. Перспективи розвитку державного фінансового аудиту в Україні.
16. Порівняльна характеристика податкової системи України та податкових систем провідних країн світу (для порівняння обрати одну країну).
17. Морально-етичні аспекти проблеми ухилення від податків.
18. Податкові пільги: характеристика, особливості застосування.
19. Оподаткування ФОП: проблеми, шляхи розв'язання.
20. Порівняльний аналіз державного дефіциту в Україні та провідних країнах світу.
21. Глобальні та національні проблеми державного дефіциту.
22. Управління державним боргом в Україні: проблеми та перспективи.
23. Актуальні проблеми розвитку державного соціального страхування в Україні.
24. Пенсійна реформа в Україні: характеристика сучасного стану та перспектив.
25. Пенсійне страхування, як джерело інвестицій в економіку країни.
26. Особливості інвестиційної діяльності недержавних пенсійних фондів: зарубіжний досвід і вітчизняна практика.
27. Державний кредит і його роль у формуванні фінансових ресурсів держави.
28. Вплив фінансів на міжнародний інтеграційний процес.

Додаток Б

Питання, що виносяться на семестровий контроль з дисципліни «Фінанси»

1. Економічні передумови виникнення і розвитку фінансів.
2. Предмет і мета фінансової науки.
3. Необхідність і сутність фінансів.
4. Фінанси, як економічна категорія.
5. Об'єкти та суб'єкти фінансових відносин.
6. Роль фінансів у перерозподільчому процесі.
7. Ознаки фінансових відносин.
8. Централізовані та децентралізовані фінанси.
9. Фінанси за матеріальним змістом, за політекономічною сутністю, за філософською сутністю.
10. Функції фінансів: розподільча, контрольна.
11. Характеристика складу фінансової системи: централізовані фінанси, децентралізовані фінанси, міжнародні фінанси, фінансова інфраструктура.
12. Система фінансового права.
13. Галузеві принципи фінансової діяльності.
14. Методи фінансової діяльності.
15. Фінансова політика як важлива сфера діяльності держави.
16. Призначення фінансової політики. Завдання фінансової політики.
17. Зовнішні і внутрішні фактори, що впливають на фінансову політику.
18. Фінансова стратегія і фінансова тактика.
19. Дискреційна і автоматична фінансова політика.
20. Форми і методи реалізації фінансової політики.
21. Типи фінансової політики. Класична фінансова політика, регулююча фінансова політика, планова-директивна фінансова політика.
22. Механізм реалізації фінансової політики. Фінансовий механізм.
23. Поняття фінансова система. Властивості фінансової системи.

24. Структура фінансової системи України.
25. Поняття фінансів суб'єктів господарювання.
26. Фінансові ресурси підприємств.
27. Грошові надходження підприємств, їхній склад, класифікація.
28. Економічна сутність податків та їх призначення.
29. Поняття податку і збору згідно Податкового Кодексу України.
30. Елементи податку: платники податку; об'єкт оподаткування; база оподаткування; ставка податку.
31. Функції податків.
32. Класифікація податків.
33. Державні та місцеві податки.
34. Сутність і структура побудови податкової системи.
35. Принципи оподаткування.
36. Податок на додану вартість, податок на прибуток, податок з доходів фізичних осіб, акцизний збір, єдиний податок.
37. Поняття і економічна природа бюджету.
38. Державний бюджет, як економічна категорія, правова категорія, основний фінансовий план держави.
39. Бюджетна політика, бюджетна класифікація.
40. Бюджетний процес.
41. Поняття бюджетного устрою і бюджетної системи.
42. Державні доходи.
43. Склад доходів Державного бюджету.
44. Класифікація доходів.
45. Податкові надходження, неподаткові надходження.
46. Офіційні трансфери.
47. Державні видатки як економічна категорія.
48. Фактори, що впливають на формування доходів бюджету.
49. Класифікація видатків.
50. Сутність профіциту та дефіциту бюджету.
51. Причини та види бюджетного дефіциту.
52. Методи фінансування бюджетного дефіциту.
53. Заходи щодо подолання бюджетного дефіциту.
54. Місцеві фінанси в економічній системі держави.
55. Інститут самостійних місцевих бюджетів.
56. Фінансовий ринок, його суть, необхідність та значення.
57. Валютний ринок і валютні операції.
58. Ринок кредитних ресурсів.
59. Ринок цінних паперів.
60. Державний борг. Методи управління державним боргом.